

Érzékszervek, érzékelés – feladatok, játékok

Denevérek tájékozódása játék – A különböző érzékszerveink (hallásunk) fejlesztése, tájékozódásra való használata, az empátia/tolerancia fejlesztése

Korosztály: 5-12. osztályig.

Létszám: legalább 15 fő.

Időtartam: 10-20 perc.

Helyszín: mozgásra alkalmas tér, csendesebb környezet.

Eszközök: sál/kendő

A játék menete:

A résztvevők szétszóródnak a teremben/területen. Megkérjük őket, hogy valaki vállalkozzon a denevér szerepére, az ő szemét egy kendővel bekötjük. Így sötétben tájékozódva kell eljutnia a terem egyik végéből a másikba, kikerülve a többiek által jelképezett tárgyakat, akadályokat.

A tájékozódáshoz különböző hangokat ad ki, a „tárgyaknak” pedig visszhangozniuk kell az adott hangot: az a csoporttag, aki felé fordulva a denevér kiadta a hangot, megismétli azt.

Attól függően, hogy közel vagy távol van a denevértől, hamarabb vagy kisebb késéssel, illetve hangosabban vagy halkabban kell visszhangoznia. Amennyiben a denevér beleütközik egy akadályba, akkor ő is akadállyá válik, és egy új személy lesz a denevér.

Variációk: A denevér mellett vállalkozhatnak résztvevők a molylepke szerepére is. Ebben az esetben a denevér feladata, hogy elkapja a molylepkéket. Amikor a denevér azt mondja „Denevér!”, a tárgyaknak azt kell válaszolniuk, „tárgy”, a molylepkéknek pedig azt, hogy „moly”.

Hogyan látnak az orrszarvúk? – A különböző érzékszervek és a hozzájuk tartozó érzékelési módok megnevezése, megismerése. Külső jegyek megfigyelése. Viselkedés és érzékelés kapcsolata. Empátia (az érzékszervek és így az érzékletek különbözőségein keresztül) és tolerancia (állatok sokféleségén keresztül) fejlesztése. Természetvédelemmel kapcsolatos tudás bővítése.

Korosztály: 5-12. osztályig.

Létszám: 5-30 fő.

Időtartam: 10-20 perc.

Helyszín: mozgásra alkalmas tér, csendesebb környezet.

Eszközök: 2 db wc papír guriga összegumizva, szemüvegnek elkészítve, úgy hogy a szemek elé illeszthető legyen. Mindenkinek legyen ilyen csőlátó szemüvege.

A játék menete:

Tanteremben vagy udvaron, ahol különféle tereptárgyak vannak, először lassan, majd egyre gyorsabban mozogva kell kikerülni azokat, miközben a szemük előtt van a papírhenger, azaz az orrszarvúszemüveg. Ha jól megy mindenkinek, bonyolult pályát is össze lehet rakni székekből, dobozokból, bármiből, ami rendelkezésre áll. A gyerekek szembesülnek

azzal, hogy a látóterük egészen más így, mint az orrszarvúszemüveg nélkül. A tanár/játékvezető információkat az orrszarvúak (és más nagytermetű növényevők, pl. vízilovak, elefántok) látásáról, élőhelyükről, életmódjukról. Összefüggések is felismertethetők a gyerekekkel pl. a véletlenbalesetek magas száma és a gyors, de aránylag rosszul látó állatok mozgása között. Egyéb információ: az orrszarvúak veszélyeztetettsége, természetvédelmi helyzete.

Variációk:

Kibővíthetők a bizalomra épülő „vakjátékokkal“, lovaskocsi irányítása, bekötött szemű lóval és kantáron hozzá kapcsolódó lovassal.

Hogyan tapogatnak a bajusszalakkal az állatok? – Fóka, harcsa, de akár patkány tapintóérzékelése. A különböző érzékszervek és a hozzájuk tartozó érzékelési módok megnevezése, megismerése. Külső jegyek megfigyelése. Viselkedés és érzékelés kapcsolata. Empátia (az érzékszervek és így az érzéketek különbözőségein keresztül) és tolerancia (állatok sokféleségén keresztül) fejlesztése. Természetvédelemmel kapcsolatos ismeretek bővítése (veszélyeztetett fajok).

Korosztály: 5-12. osztályig.

Létszám: 5-30 fő.

Időtartam: 10-20 perc.

Helyszín: mozgásra alkalmas tér, csendesebb környezet.

Eszközök: 2-2 db hurkapálca és különböző formájú tárgyak

A játék menete:

Fóka, harcsa, de akár patkány tapintása és finom érzékelése szemléltethető a játékkal.

A játék során a fényhiányos, vagy zavart, iszapos vízben élő állatok tapintó érzékelését idézhetjük fel és próbálkozhatunk finomítani a saját tárgyészlelésünkön, ily módon.

A játékosok párba állva játszanak. Egyikük a bekötött szemű társa elé tesz egy tárgyat, amit az a kezében tartott 1-1 hurkapálcával körbetapogat (a segítő a tárgy egy pontjára helyezi a hurkapálcákat, a tapintás onnét kezdődik). A bekötött szemű játékos megpróbálja kitapogatva azonosítani a tárgyat, ha nem sikerül elsőre, akkor a segítő a tárgy azon részére teheti a pálca végét, amit lényegesnek tart a tárgy azonosításához. Ha nem sikerül kitalálnia, egyszerűbb tárggyal próbálkozhatunk, vagy a szemkötést levéve megnézheti a játékos a tárgyat.

Tapintás: textúra, keménység, hőmérséklet, vezető szerepet játszik a fejlődésben és a társas kapcsolatokban, még a látást is felülírhatja. Az észlelésünk gyakorlással javítható, bármely életkorban.

Forrás:

LEHUA projekt 2017-2019

2016-3-HU01-KA205-002032

Tapintásérzékelés testen

Korosztály: 1-12. osztályig

Párban vagy csoportban is játszható.

Egymás hátára egyszerű formákat rajzolunk az ujjunkkal, melyet a társunk igyekszik kitalálni. Formák: az abc betűi, számok, geometriai formák.

Csapatjátékként mindkét sorban a leghátul lévő személy rajzol egy előre megbeszélte formát az előtte lévő hátára, melyet mindenki tovább ad, azaz szintén lerajzolja azt a formát, amit a hátán érzékelt az előtte álló hátára. A sorban legelő álló játékos pedig egy papírra lerajzolja azt a formát, ami megérkezett hozzá. A két csapat összehasonlítja a papíron szereplő ábrát, és amelyik csapaté a leginkább hasonlít a feladványra, az nyert.

Ujjgyakorlatok

Korosztály: 1-12. osztályig

Párban és csoportban is játszható.

Magunk előtt összefűzzük a két kezünk ujjait. A társunk rámutat az összefűzött ujjaink közül valamelyikre és azt az ujjat igyekszünk megmozdítani.

A hátunk mögött összekulcsoljuk a kezeinket, a társunk kérésére-aki a hátunk mögött áll-pedig megmozdítjuk azt az ujjunkat, amelyiket megnevezi. A feladat nehéz, ezért áll a társunk mögöttünk, hogy ellenőrizze valóban a megnevezett ujjat/ujjakat mozdítottuk meg. Ha nem sikerült eltalálni a megfelelő ujj megmozdítását, akkor a társunk segíthet azzal, hogy megérinti a szóban forgó ujjat.

Nehezítés: körben állunk, a kör közepe felé van az arcunk, a szemünket becsukjuk. Minden játzó a háta mögé teszi a kezét, a csuklójánál keresztbe téve a kézfejeket. A tenyerek kifelé néznek. A játékvezető a körön kívül sétál és megérinti a játékosok ujjait, mindig csak egy személyét. Akinek megérintették az ujját/ujjait, annak meg kell mondania, hogy pontosan hány ujját fogta meg a játékvezető, illetve lehet fordítva is kérdezni: hány ujját nem fogta meg a játékvezető. További változat: keresztben összefont, összekulcsolt kezeinket tesszük a hátunk mögé, és így érinti meg az ujjakat a játékvezető.

Hallásgyakorlat

Korosztály: 1-12. osztályig

Párban és csoportban is játszható.

Csukott szemmel, elcsendesülve, mozgólódás nélkül ülünk, vagy állunk. A társunk vagy a játékvezető pedig különféle hangszereket, ritmushangszereket szólaltat meg. Példa: triangulum hangját halljuk, és abba az irányba kell fordulni a testünkkel, vagy fejünkkel, ahonnan a hang jön.

Ízlelés gyakorlat

Korosztály: 1-12. osztályig

Párban és kiscsoportban is játszható.

Különböző élelmiszereket fogunk kóstolásra kínálni a társunknak. Apró falatokra vágott, almát, paprikát, narancsot, csokit, kekszet stb..

A kóstoló személy szemét bekötjük, és egymás után adjuk a szájába a falatokat, egyszerre maximum 5 félért. Az ételek elfogyasztása után megkérjük, hogy sorrendben sorolja fel, hogy milyen ételeket kapott. Majd megbeszéljük, hogy helyes volt-e a találat. Ugyanezt a gyakorlatot végezhetjük úgy is, hogy a szembekötésen felül, megkérjük a kóstoló személyt, hogy az orrát is fogja be, és így ízeleje meg az ételeket. Biztosan lesz különbség, mivel az ízek felismerésénél a szaglásunk is segít. Amikor náthásak vagyunk, akkor az ízelelésünk is megváltozik, mivel a szagokat nem érezzük intenzíven. A garatban megduzzadó nyálkahártya is csökkenti az íz felismerést és szaglás csökkenést is okoz.

Gyakorlófeladatok

Korosztály: 1-4. osztály

http://www.okosdoboz.hu/feladatsor?id=184&select_osztaly_search=1-4-osztaly&select_tantargy_search=kornyezetismeret&select_temakor_search=osszes-temakor

http://www.okosdoboz.hu/feladatsor?id=342&select_osztaly_search=1-4-osztaly&select_tantargy_search=kornyezetismeret&select_temakor_search=osszes-temakor

http://www.okosdoboz.hu/feladatsor?id=842&select_osztaly_search=3-osztaly&select_tantargy_search=egeszsegneveles&select_temakor_search=osszes-temakor

<http://www.okosdoboz.hu/feladatsor?id=840>

http://www.okosdoboz.hu/feladatsor?id=841&select_osztaly_search=1-4-osztaly&select_tantargy_search=egeszsegneveles&select_temakor_search=osszes-temakor

http://www.okosdoboz.hu/feladatsor?id=821&select_osztaly_search=1-4-osztaly&select_tantargy_search=egeszsegneveles&select_temakor_search=osszes-temakor

Korosztály: 5-8. osztály

http://www.okosdoboz.hu/feladatsor?id=439&select_osztaly_search=5-8-osztaly&select_tantargy_search=biologia&select_temakor_search=erzekszervek

http://www.okosdoboz.hu/feladatsor?id=879&select_osztaly_search=5-8-osztaly&select_tantargy_search=egeszsegneveles&select_temakor_search=osszes-temakor